

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELÈFONO A 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Fòra de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANER, 2'50

LA DOLOROSA

—Sis espases tinc al pit
que'm donen torment i pena...

I dels "bastos" no'n parlem,
perquè'ls duc tots a l'esquena.

Els espectres alemanys

Ja tornen, ja tornen... Deien que el militarisme, l'imperialisme i el pangermanisme havien mort, a Alemanya, sota el pes feixuc de la derrota. Doncs, heu-vos-els aquí, altra vegada. Són els espectres d'un règim caigut.

Els espectres han aparegut de sobte a Berlín. Van armats. Els militars teutons, ni quan fan d'espectres obliden el sabre, el gros sabre esmolat i de punta aguda. Davant l'aparició, el president Ebert i els seus ministres han fugit cap al sud, acostant-se el Rin. S'alçaran també els espectres damunt les aigües del mítològic riu blau?

Els espectres porten els noms de Von Kapp, Luttwitz i Traub. Però en això hi ha un engany de màgica. Els que han aparegut entre les arbres del Tiergarten per a fer-se altra vegada senyors de Berlín i d'Alemanya, són Ludendorff, Hindenburg, el Kronprinz i el Kaiser. Torna el passat. Torna la Prússia dels Hohenzollern.

Qualsevol que sigui el desenllaç del cop d'Estat alemany, l'aparició d'aqueixos espectres sinistres té una importància enorme. Ha de servir, al menys, d'avis als aliats, un poc distrets en els darrers mesos. L'Alemanya, és un país embruixat, i cal pendre precaucions contra els espectres, i sobre tot contra els espectres que van armats.

Berlín, mestre

A resultat una curiosa solució, molt germànica, aqueixa síntesi de governació que han trobat els partits contrarevolucionari i socialista d'Alemanya. Sembla una especulació hegeliana. Segueix la república, segueix l'Assemblea Nacional, segueix el ministeri Ebert, però tot això condicionat amb l'entrada en el ministeri de tècnics, és a dir, de conservadors i per unes eleccions venideres. Nostres francòfils diran: llops amb llops no's mosseguen. I continuaran creient que la revolució alemanya és un camuflatge.

Hi ha que reaccionar contra aquest tòpic, precisament en nom dels ideals que ens animaren durant la guerra. No, no hi ha camuflatge. El cop d'Estat de Berlín ho demostra. Doncs què hauria estat possible la reacció antimilitarista immediata sense un fort esperit republicà i socialista? Les divisions monàrquiques—car ho són malgrat la seva negativa—s'apoderen de Berlín, i a les vint-i-quatre hores, la vaga general és decretada; Munich se redreça contra Berlín; en les grans ciutats combaten obrers i soldats; a Kiel hi ha una batalla, a Francfort una altra i a Hamburg, els republicans, refets de la sorpresa, recuperen la ciutat. Digueu, amics, on és el camuflatge?

Però, i abans? Per ventura podem oblidar les insurreccions espartaquistes? Es que si els aliats en lloc d'apoiar a la burgesia patriota, porucs de la invasió maximalista, haguessin empès als comunistes, no hauria estat possible una revolució a la rusa, implacable amb els burgesos, però també amb els culpables de la guerra? Els aliats, Clemenceau el primer, preferiren l'ordre burgès a una Alemanya puritana i antimilitarista. Ningú té dret, a parlar de camuflatge, si des de París i Londres s'ha persistit en la conservació dels vells valors germànics.

No, no neguem la persistència d'un sentimentalisme patriòtic en el govern republicà, que li dona aires d'imperialista, però amics, aquest fonament de post guerra, no l'estem patint nosaltres mateixos? Esperits que eren radicals, ofuscats per un francòfilisme anacrònic, judicant tot encara amb criteri *just-à-boutiste*, han combatut, amb miopia espanyola, els soviets, i han negat tota eficàcia progressiva a la democràcia alemanya. Han fet més. Tota acció revolucionària, tot moviment obrerista, tot pensament que no fos estrictament governamental, a França, han estat per ells rebutjats. I demanen als republicans alemanys, una puresa de procediments que posposi la pàtria a les idees?

Més d'un ha arribat a sospitar que el cop

de Berlín no era res més que el darrer episodi de la paròdia republicana, començada el dia de l'armistici. Tossuts seguiran parlant de la insinceritat alemanya, però nosaltres, eterns francòfils, els hi presentarem els morts de Kiel, d'Hamburg, de Francfort i l'actitud airosumament lliberal de l'Alemanya del Sur, que han salvat la república. Més, encara. La revolució alemanya segueix. Burgesos lliberals i obrers socialistes s'han unit, però els obrers han vist la possibilitat d'una reacció capitalista i cercaran el procediment de conservar, contra tota veleïtat burgesa, la llibertat, els salaris i la bel·ligerància conseqüents.

La vaga general ha respost al cop d'Estat i ha triomfat. La mà inerm dels obrers ha vençut a les armes. El proletariat alemany ja sap quina és la seva arma: o la llibertat o la vida de la pàtria que diuen els militars estimar. La vaga general contra els cops d'Estat militars. No diran els nostres francòfils, rondinaires, que no ens arriba de Berlín una bona teoria.

PARADOX

La revifalla

LS junkers i els patrioters que varen dur el desastre a la nació aiemanya, tornen a treure el nas i a Berlín fan una revolució encaminada a saturar a la veneda Germània de l'esperit prussià.

Arran de la desfeta, varen retirar-se modestament a un costat dels aconteixements els homes infatuats que volien fer d'Alemanya la nació mestressa del món. La lliçó rebuda no els ha servit de res i avui tornen a treure el cap amb la pretensió de seguir influent en els destins d'una nació que varen deixar morir a les seves mans.

Li és molt difícil a un poble empobrit, debilitat i disolt per una guerra salvatge que ell mateix ha provocat, refer-se de la sotregada rebuda. En la seva neurosi, fruit de la seva feblesa, passa amb facilitat per tots els extrems, i tan aviat és espartaquista com reaccionari, tan prompte es redreça amb els nirvis tivants desafiant al món, com cau aclaparat renunciant a tota redempció.

La llàstima és que aquestes convulsions posen en perill altra volta la pau del món, tan menaçada pels somnis imperialistes dels ambiciosos com per les teories irreflexives dels obcecats. Les violències de tota mena deuen ésser desterrades de tota organització que aspiri a garantir la vida i la llibertat dels ciutadans.

Fóra una vergonya que l'element militarista prussià s'apoderés novament dels destins d'Alemanya. Una vergonya gran i un perill greu. Creiem que el poble alemany i molt especialment la seva massa obrera després d'haver arconat als causants del seu desastre, s'avingui a tolerar-los altra volta. Naturalment que no podem indignar-nos gaire els espanyols, que després de la

nostra desfeta colonial varem consentir que seguís governant-nos la mateixa gent que ens havia dut a la derrota. Però, com sempre, no és ara de la viga del nostre ull de el que es tracta, sinó de la palla del ull agè.

I nosaltres veuríem amb sentiment i amb indignació que tornés a imperar en Alemanya la camarilla dels Hindenburg, els Tirpitz i els Ludendorff influida desde la sombra per l'ànima del ex Kaiser.

JEPH DE JESPU

La Mancomunitat i les Diputacions

EL senyor Royo i Villanova—el nostre amic En Ramon Reventós li deu dir Roig i Villanova—ha explanat una interpel·lació en el Senat espanyol. Tema? Ja pot suposar-se: el catalanisme, la Mancomunitat, el perill separatista i la santa unitat de la pàtria espanyola.

Es la cançó de l'enfadós. El senyor Royo creu tenir, pel que es veu, la missió providencial de combatre el catalanisme i defensar l'espanyolisme. Fa anys que es dedica quasi exclusivament a aquesta tasca. És el successor espiritual d'En Romero Robledo i de En Sol i Ortega del temps de la posta. Tossut com a bon aragonès—o com a mal aragonès, millor dit—ell no es cansa d'escriure articles al ABC, de pronunciar discursos i de donar conferències, embestint sempre, amb la seva llança rovellada de *hidalgo* albista, els castells del nacionalisme català.

Ara ha pegat una embestida més a la Mancomunitat, des del seu escó del Senat, el qual escó, per cert, ocupa gràcies a les més baixes i vergonyoses arts del caciquisme. I els cops de llança ja no han fet cap efecte. Fins un diari clàssicament anticatalà de Barcelona *El Liberal*, ha publicat una correspondència de Madrid rifant-se—tal és el mot que cal usar—al senyor Royo i Villanova. El periodista madrileny ens fa saber que a la Porta del Sol i carrers adjacents estan ja cuits i recuits dels articles, conferències i discursos parlamentaris d'En Royo, que sempre tenen el mateix tema. Diu que el senyor Royo posa sempre el mateix disc al gramòfon i que això és ja intolerable. En termes familiars, podem dir que els madrilenys troben que és ja massa tabarra la que els dona el senador albista.

El senyor Royo és un d'aquestos homes que mai no té raó. I en son darrer discurs en té menys que mai. Les Diputacions, en ús d'un dret consignat expressament a l'Estatut de la Mancomunitat de Catalunya, han traspassat a aquesta els serveis de Cultura, Sanitat i Beneficència. Tots sabem com es trobaven aquests serveis en mans de les Diputacions, pobres i anèmiques. Amb el fi de donar un gran impuls a aquests serveis, en bé de Catalunya, han estat concentrats ara per la Mancomunitat, que començarà per esmerçar-hi els cinquanta mil·lions del nou emprèstit. Centralisme barceloní! criden alguns senyors. Res d'això. Els organismes centralistes—i a més de centralistes, morts—són les Diputacions. Hi hauria absorció si la Mancomunitat prengués atribucions als municipis. Però no n'hi ha en el fet que les Diputacions, convençudes de la seva ineficàcia, cedeixin algunes atribucions, de les quals no treuen cap o quasi partit, a l'objecte que la Mancomunitat, més poderosa econòmicament i tècnicament, en tregui tot el partit possible en benefici del millorament i el progrés del poble català.

Mal que pesi als unitaristes espanyols, Catalunya està en marxa cap el seu ideal de llibertat i d'europèisme. I una menuda pedreta com el senyor Royo no li pot fer perdre ni un segon en el camí cap a aquest ideal.

FULMEN

QUÈ ÉS L'ESPAI?...

Pel nin que creix al bressol és una estància blavenca, on hi volen ocellets i virolais que l'engresquen, fent resplandir als seus ulls l'èxtasi de la ignocència. És, pel donzell barba-mec, misteriós niu d'estrelletes, en les que hi veu retratat el rostre cast de la verge que ha captivat el seu cor—perseguit per dugues fletxes... És un lloc glorificat per la fantasia excelsa d'uns somniadors exquisits: músics, pintors i poetes. És centre d'experiment del talent que honra la idea qu'és l'ingeni victoriós profetitzant la tempesta. És la pàtria de l'invent que, trobant la terra estreta, mogut d'afany de conquesta l'ha afrontat ànima inquieta. És mar d'amors, infinit! temple august on s'hi passeja llençant llum continuament el pur gran sol de la Ciència. És, en fi, aquest buit immens —pel que's perd la humana pensal— on s'hi observen punts petits successors de móns que hi voltegen de que'n cauen rialles, plors... que la vida o la mort sembren: jardí d'esplendors científiques on viu la magnificència surtidor gai de carícies, roda de foc sorprendenta, clau d'or de la Creació sens la qual tot fóra cendra; camp de l'acció fecundant de les potestats etèries, mansió de totes les lleis evolutives i eternes que a la matèria transformen i la Energia governa. Per ço amb veu sincera ho dic, convençut: Naturalesa, tu ets la suprema vritat, Déu lògic! ta omnipotència gravita en tot l'Univers germinant la teva essència. ¡Malalts de les religions tan criminals com soperbes, rehabilitant-vos al ésser... honraru la vida esplèndida!

ANTOLI B. RIBOT

Sempre els més desgraciats

OTES les promeses i les disposicions de l'autoritat no han servit per a deturar als reveñedors de tabac, que segueixen fent de les seves. Proporcionant-se l'article, objecte de la seva especulació, en quantitats tan crescudes com poden, revenent-lo després a preus inverosímils, per lo crescuts.

Tampoc les dades facilitades a la premsa per l'Arrendatària han determinat el que hi hagi als estancs una major existència que la migrada que fa uns mesos és entregada als venedors. Avui, com la setmana passada, com fa ja una bona temporada, per al fumador de bona fe implica el proveir-se del tabac indispensable, un problema de solució difícil i complexe.

Es donen, amb això de la carestia del tabac, una sèrie de fets sospitosos. Un seguit d'abusos, qual persistència no entenem. Veiem, d'una banda, defensar-se a l'Arrendatària, carregant al públic la responsabilitat dels aconteixements. Segueixen a la Companyia els estanquers, els quals juren i perjuren no rebre els carregaments de tabac que des de temps immemorial solien, i que afirmen ésser-los indispensables per a satisfer les necessitats del consum.

El fet, real i incontrovertible, és que no hi ha manera de fer-nos amb la porció de tabac que de dret sembla correspondre'ns, com no sia pagant-lo a doble, triple i sovint al quadruple, del seu cost efectiu. Que si les vagues, que si l'exportació, que si els acaparaments improvisats, que si la revenda... Lo cert, repetim, és que la pilota va dels uns

L'heroi de la revolució monàrquica de Berlín

Von Kapp... per a un pom d'escala.

La "encefalitis letàrgica"

—I d'això en diuen una malaltia nova?... Tants anys que fa que'n pateixol!...

bertat que li permeti fruit l'espectacle de la natura.

Escudrinant els llocs que el volten com per a buscar-hi un recó qualsevol que l'hospitalitzi abans d'entrar a la gran metròpoli, va de dret vers un xalet ombrejat per una restellera d'acàcies banyades de llum. De entre els arbres del jardí en surt un soroll melodiós que desperta la seva curiositat. Segur de que no el veu ningú, per entre els clars de l'espessa verdor escruta amb els ulls àvids l'interior de la casa. Per una finestra oberta dessobre d'un parterre plè de pensaments, obira una jove neta de cabells castanys, ulls blaus i talla esbelta, que es deixa relliscar les seves mans blanques pel teclat d'un piano. La seva imaginació sembla seguir el fil d'or de un vals lent que la emporta vers un món encantat.

El cor del caminant es deu ressentir de aquesta aparició religiosa, car s'hi posa la mà com per a comprimir llurs batecs. Li vé l'idea de saltar a dintre per a tirar-se als peus d'aquella donzella i devorar-la a carícies.

Però sembla que se senti a dir que mai tindrà l'ardidesa de posar la seva idea en execució. No; per res del món, no voldria trencar la quietud d'aquella criatura captivadora tan diferent de totes les prostitutes que troba a la ventura durant les seves pelegrinacions de vagabund.

I com si dessota de aquells oripells s'hi amagués una ànima d'artista, es resigna, commogut, a enviar a la bella un petó sonor ofegat pels acords del piano.

Llavors, allunyant-se d'aquell quadre hermos, continua el seu camí cap a París, far universal de tots els naufrags.

FERRAN CAÑAMERAS

REPICS

Veig que an En Xenius el volen fer ara president honorari d'un Congrés d'Educació.

«Tots els honors tindreu, senyora, quan vos han prèts tots els honors»

Encara que només sigui per a fer ràbia al senyor Puig, molta gent de l'adroguer del davant se disposa a complimentar l'autor de *La Ben Plantada*.

I, als que no'ns hi va ni ens hi vé, ens fa molta gràcia.

En el Congrés de Honduras, tingué lloc una veritable batalla campal, de la qual ne resultaren una vintena de morts.

«No te metas en Honduras». Ja ho diu el *dicho* castellà.

Els del nostre Congrés no passen de dir-se el nom del porc.

I encara, després, se donen les mans;... és a dir, el morro.

Això sí que està bé.

La vaga del públic, contra els «taxis».

Els automòbils parisencs varen augmentar les tarifes?...

COMENTARIS

—Ara, doncs, els kaiseristes deuran posar a la presidència algún home de talent...

—Pot pensar... Un «savi de 42.»

La gent que sí, va dir-se «no pujarem més als autos». I no hi pujà.
Sapiguéssim fer-ho aixís nosaltres amb els carrils quan ens apugin les tarifes!

A Madrid s'ha declarat, aqueixos dies, una sorollosa vaga de torejadors.

Ara, ara va bé. Esperem que, a la vaga de *maletes*, seguirà la vaga de ministres.

Que, en veritat, no són sinó una especialitat de la família dels *maletes*.

D'un telegrama de Varsòvia:
«El Parlament de Estònia ha firmat el reconeixement de pau amb Rússia».
I Espanya, quan reconeixerà al govern rus? En tenim per *estònia*.

Don Alexandre Lerroix ha demanat al Govern l'abaratiment dels lloguers de casa.

Apa, bromista!
Perquè carai el necessita, vostè, l'abaratiment?

Està agotant-se el popular

ALMANAC de La Campana de Gràcia

Per a aquest any 1920

GRAN GALERIA CÒMICA DE POLÍTICS IL·LUSTRATS

Un grapat de ninots amb el corresponent text satíric

60 cèntims

An aquell cèlebre Enriquet Vila i Marieges, ex-nacionalista, tant amic d'anar a les processons—més encara que En Rius i Rius—i tant aficionat també a besar el dit gros de les infantes; doncs an aquest xicot, ara, els veïns del districte IV me li han regalat un àlbum amb onze mil firmes.

Onze mil!...

Quina il·lusió, pobret!

Se creurà; l'àngel de Déu, que són les firmes de les onze mil verges.

A la barriada del Guinardó han començat les obres per a aixecar-hi el nou Temple parroquial.

Oh, ja, ja!

S'hagués tractat d'aixecar-hi una escola popular!...

Encara ara s'haurien de dibuixar els plànols

«Allà on hi ha hagut, sempre hi queda» diuen dels vells amors desenganyats.

Això podria aplicar-se als alemanys, que a darrera hora han sentit l'enyorament del kaiserisme i s'han revoltat a favor de les antigues institucions monàrquiques.

Diuen que posaran d'emperador interí al Hindenburg?...

Els alemanys han perdut el cap, des de que el Kapp els dirigeix... vers al ridícol.

Els carrilaires han menaçat amb la vaga general, si el Congrés no aprova el projecte de tarifes.

I les Companyies, fregant-se les mans de gust, deuen dir:

—Que bons xicotets!... Una mena de barreja de pasta d'esclau i pasta d'agnus.

Llegeixo:

«En la iglesia de la Concepción han empezado los ejercicios para señoras casadas».

Aquesta és bona!

Les casades han d'exercitar-se?

I hom que's creia que les casades eren les que hi tenien més pràctica!...

Els dependents autonomistes projecten una sèrie d'actes públics per a protestar—diuen—de l'actual depressió dels sentiments patriòtics i civils de Catalunya.

Els patriòtics, potser sí que els tenim *depressionats*...

Però els civils...

De civils no ens en falten pas, gràcies a Déu!

La Federació Monàrquica Autonomista—amb què carai se menja això?—ha visitat al Governador.

Objecte de la visita?... Felicitar-lo per la pacificació dels esperits aconseguida, segons ells, a Barcelona.

Mentre no ens alcin *allò*, no ho creiem.

Les noves de Portugal, per més que arribin bastant atenuades, no són massa tranquilitzadores, segons sembla.

Per de prompte, el Govern està fent, constantment, crides a la pau dels esperits i a la tranquil·litat.

Al revés del nostre, que està sempre tan tranquil...

I els esperits... sempre paus.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, CARTES del Oim, número 8